

**PROGRAMA CORPORATIU
DE SALUT INTERNACIONAL
DE L'INSTITUT CATALÀ DE LA SALUT
- PROSICS -**

Maig 2012

Aquest document va ser elaborat durant l'any 2010 pel grup de treball format per: Jordi Admetlla, Estanis Alonso, Teresa Balaguer, Marta Cereceda, Mariola Espejo, Jordi Gómez i Prat, Montserrat Just, Israel Molina, Josep M. Ramon, Toni Soriano, Lluís Valerio i Carme Vizuete, en la seva qualitat de referents de les diferents Unitats de Salut Internacional que componen el programa i del centre corporatiu.

El text seguidament va ser revisat i analitzat amb la Direcció Adjunta d'Afers Assistencials i la Subdirecció d'Atenció Primària i Integració de Serveis i, posteriorment, aprovat pel Comitè de Direcció de l'Institut Català de la Salut.

El Consell d'Administració de l'ICS, finalment, va aprovar el programa corporatiu en data 23 de febrer de 2012, segons l'Acord que segueix.

Nota: *El present document ha estat actualitzat, a data de maig de 2012, amb les darreres dades de les Unitats que componen el programa.*

ACORD DEL CONSELL D'ADMINISTRACIÓ PEL QUAL S'APROVA EL PROGRAMA CORPORATIU DE SALUT INTERNACIONAL DE L'INSTITUT CATALÀ DE LA SALUT - PROSICS -

PREÀMBUL

1. La Llei 8/2007, de 30 de juliol, de l'Institut Català de la Salut (ICS), estableix que l'Institut ha de desenvolupar, entre d'altres funcions, les següents:

- Desenvolupar una organització assistencial de la Generalitat que sigui un referent i model de provisió de serveis de salut a Catalunya.
- Garantir la prestació sostenible d'uns serveis assistencials de qualitat, que s'ajustin als requeriments específics de la ciutadania, amb respecte al principi d'autonomia de gestió de centres i serveis, la participació i corresponsabilització professional en la gestió dels serveis, la transparència en la seva actuació i la col·laboració amb altres institucions amb finalitats similars.
- Adaptar l'organització i la prestació dels seus serveis a les situacions problemàtiques canviants i garantir una utilització òptima dels mitjans disponibles.

2. La mateixa Llei determina com a missió del Consell d'Administració portar a terme la planificació estratègica dels mitjans que hi són adscrits, dirigir-ne les actuacions i exercir-ne el control superior de la gestió. Així mateix, a la disposició transitòria del Decret 13/2009, pel qual s'aproven els Estatuts de l'ICS, s'estableix la vigència de les normes organitzatives dels òrgans de gestió de l'ICS, les normes de funcionament, i les normes i els criteris de desenvolupament organitzatiu vigents en el moment de l'entrada en vigor de la Llei de l'ICS, i també de les disposicions següents, en tot allò que no es contradigui, mentre el Consell d'Administració no aprovi les normes reguladores que poden ser:

- Establir, a proposta de la Direcció Gerència o a iniciativa pròpia, d'acord amb els Estatuts, l'estructura organitzativa dels òrgans de gestió de l'ICS i les normes i els criteris de funcionament i desenvolupament organitzatiu.

3. El Decret 40/2006, de 14 de març, crea el Pla director d'immigració en l'àmbit de la salut, el document del qual¹ planifica i ordena, entre d'altres qüestions, el model de les unitats de salut internacional a Catalunya i n'aprova criteris per al funcionament i l'atenció a la persona que viatja i a les malalties importades.
4. En aquesta línia de treball, el Comitè de Direcció de l'Institut Català de la Salut va aprovar, l'any 2010, crear un Programa corporatiu amb la finalitat d'aglutinar en xarxa les seves unitats de salut internacional i establir els seus criteris organitzatius i d'actuació, i els seus objectius
5. El Programa corporatiu de salut internacional de l'ICS - PROSICS -, que s'adjunta, incorpora el detall de la seva organització, els seus objectius, la seva cartera de serveis i, també, la descripció i les dades bàsiques de les actuals unitats de salut internacional de l'ICS, i els recursos assignats a cada territori.
6. Per tal de donar compliment als objectius del PROSICS amb el subsegüent funcionament en xarxa de les unitats de salut internacional, s'estableix el nomenament d'un director de Programa, que la Direcció Adjunta d'Afers Assistencials ha de nomenar i que ha de recaure en un o una dels professionals de l'ICS amb reconeguda experiència en matèria de salut internacional. Correspondrà a aquest director de Programa representar l'Institut Català de la Salut en tot allò que faci referència a la salut internacional dins del seu àmbit.
7. El director o la directora del PROSICS, juntament amb els i les responsables de les respectives unitats de salut internacional, adreçaran els seus esforços a fer el diagnòstic previ de la situació i a la posada en funcionament dels sistemes d'informació adequats. D'altra banda, la correcta assignació dels o les professionals, amb la dedicació que s'escaigui a les unitats de salut internacional, permetrà identificar-les com a unitats productives amb la subsegüent concreció dels recursos que els són destinats i dels seus costos, per a un millor seguiment i avaluació. El

¹<http://www20.gencat.cat/docs/salut/Home/Ambits%20tematic/Linies%20dactuacio/Planificacio/Plans%20directors%202008-2010/Immigracio/Que%20es/Document/immidefini2006.pdf>

mateix procés d'identificació de recursos s'ha de fer en el cas de les unitats de salut internacional que estan actuant en l'àmbit hospitalari, com a unitats productives, sense una identificació específica, fins ara.

8. En el marc d'aquest procés, es revisarà la utilització dels sistemes d'informació (ECAP, SAP) per tal d'identificar convenientment l'activitat i els productes derivats d'aquestes unitats. Així mateix, s'analitzaran les possibilitats d'establiment de mòduls específics per tal que donin satisfacció a les necessitats concretes d'informació (vacunació internacional, historial de la persona que viatja...), a la programació de les cites i als requeriments d'informació (SISAEX) del Ministeri de Sanitat espanyol, competent en matèria de sanitat exterior.

9. El director o la directora del PROSICS, juntament amb els i les responsables de les respectives unitats, treballarà per aconseguir els objectius del Programa, que s'adrecen a:

- Avançar en l'homogeneïtzació de prestacions i circuits entre les diverses unitats, i, garantir, al mateix temps, l'equitat amb la població general.
- Impulsar i vehicular les polítiques assistencials, docents i d'investigació que defineixin els òrgans directius de l'ICS en matèria de salut internacional.
- Vetllar per la correcta coordinació i estandardització de processos entre les diverses unitats.
- Aconseguir la coordinació i integració entre nivells assistencials.
- Coordinar i supervisar l'activitat assistencial de les unitats, garantir l'equitat territorial, i actuar en coordinació amb la resta d'unitats, d'acord amb les directrius del Departament de Salut.
- Supervisar el disseny i la implementació de programes i protocols assistencials.
- Vetllar per la correcta formació en matèria de salut internacional dels i les professionals sanitaris en general, especialment, a l'atenció primària.
- Vetllar per la correcta formació en matèria de salut internacional dels i les professionals de les unitats de salut internacional.

10. El director o la directora del PROSICS, juntament amb els i les responsables de les respectives unitats, podrà pactar, en el marc del model vigent d'unitats de salut internacional a Catalunya, un model de funcionament per Acord de gestió que permeti aconseguir els objectius plantejats, els quals han de ser convenientment temporalitzats.

El Consell d'Administració de l'Institut Català de la Salut adopta el següent

ACORD

Primer. Aprovar, sobre la base del que s'ha enunciat en els diversos apartats del preàmbul d'aquest Acord, el Programa de salut internacional de l'Institut Català de la Salut (PROSICS).

Segon. Aquest Programa tindrà un director o una directora de Programa i un o una responsable de cada unitat de salut internacional que han de vetllar pel compliment dels objectius fixats en el Programa.

Barcelona, 23 de febrer de 2012

PROGRAMA CORPORATIU DE SALUT INTERNACIONAL

- PROSICS -

Introducció

Els últims anys ha augmentat de forma significativa, tant a Catalunya com a la resta de l'Estat espanyol i d'Europa, el nombre de desplaçaments de persones per tota la geografia mundial, ja sigui com a viatgeres, cooperants, o immigrants.

Davant d'aquesta situació, i de les seves específiques implicacions en termes de salut, es fa cada vegada més evident la necessitat de constituir unitats especialitzades en medicina tropical i salut internacional (SI) en la línia que promouen les xarxes d'àmbit europeu, en concret, l'*European Network on Imported Infectious Disease Surveillance* (TropNetEurop: <http://www.tropnet.net>).

Fruit d'aquesta necessitat, els últims anys s'han anat creant unitats distribuïdes pel territori i el Departament de Salut ha publicat algunes directrius generals de planificació, com les que hi ha al *Pla director d'immigració en l'àmbit de la salut*, de l'any 2006.

Així, doncs, d'una banda, amb la vocació d'integrar les diverses unitats de l'ICS existents en una xarxa de salut internacional per tal de treballar coordinadament en l'assistència integral a les persones usuàries que es desplacin o procedeixin de països amb epidemiologia diferent a la del nostre entorn, juntament amb la prevenció, el control, la recerca i la docència en l'àmbit de la medicina tropical i la salut internacional (SI), i, de l'altra, per aportar valor a les unitats existents als diversos territoris, l'ICS proposa la creació d'un **Programa corporatiu de salut internacional** que doni suport a la xarxa en relació amb el coneixement, els criteris i elements d'avaluació i sistemes d'informació que els són propis.

Definició de termes

- **Unitat funcional en salut internacional:** òrgan amb professionals formats, estructura organitzativa i infraestructures necessàries amb l'objectiu d'atendre les necessitats de la població en SI.

- **Xarxa de salut internacional:** estructura organitzativa integrada per les diverses unitats funcionals d'SI de l'ICS.
- **Consulta d'atenció a la persona que viatja (previatge):** conjunt d'activitats preventives encaminades a reduir el risc de patir patologies en l'àmbit propi de la salut internacional.
- **Consulta de patologia importada (postviatge):** conjunt d'activitats assistencials encaminades a abordar tota la patologia que pugui presentar una persona que viatja o una persona nouvinguda en l'àmbit propi de la salut internacional.

Objectius generals del Programa corporatiu de salut internacional

1. Aplicar la política del Departament de Salut en l'àmbit de la salut internacional (SI).
2. Garantir la màxima qualitat, coherència, i continuïtat assistencial en el marc de la xarxa d'unitats funcionals de l'ICS distribuïdes territorialment, l'optimització dels seus recursos i la seva coordinació.
3. Establir les bases per coordinar totes les unitats en els diversos vessants: assistencial, promoció de la salut, formació i recerca en l'àmbit de l'SI.
4. Garantir la formació contínua de tots els i les professionals que intervinguin en la xarxa.
5. Fomentar i promoure la formació de tots els i les professionals sanitaris de tots els nivells assistencials implicats en l'atenció a la persona que viatja i les malalties pròpies de l'àmbit de l'SI.
6. Fomentar la recerca en salut internacional i el treball conjunt en xarxes, com ara, l'europea TropNetEurop.
7. Fomentar la col·laboració amb altres entitats proveïdores de serveis de salut internacional en el marc que el Departament de Salut preveu.

Objectius específics

1. Dotar l'ICS d'un **programa corporatiu de salut internacional** que permeti optimitzar els recursos de salut internacional, emmarcant els seus objectius generals en el context dels objectius i les estratègies del mateix Institut.
2. Articular i coordinar els serveis i les unitats en tot el territori en els diversos vessants: assistencial, promoció de la salut, formació i recerca.
 - a. Garantir la continuïtat assistencial.
 - b. Vetllar per la qualitat i coherència en l'atenció derivada del servei.
 - c. Vetllar per la formació contínua dels i les professionals dels serveis, i la formació en aquest camp de la resta de professionals.
 - d. Garantir la recerca en el marc de la salut internacional.
3. Definir el model estratègic, corporatiu i territorial, que permeti avançar en els objectius a cada territori amb:
 - a. Fixació de criteris de dotació de personal de les unitats.
 - b. Establiment i revisió de protocols.
 - c. Configuració d'un sistema d'informació i de programació comú.
 - d. Consolidació de les bases per al control de qualitat i l'avaluació de la xarxa.

Objectius operatius

La xarxa d'unitats de salut internacional de l'ICS treballarà en els vessants següents:

1. Aspectes assistencials i de prevenció

- a. Proposar, definir i coordinar objectius assistencials i d'activitat.
 - Homogeneïtzar la cartera de serveis: tasques d'atenció a la persona que viatja i vacunació internacional i tasques d'assistència i diagnòstic de laboratori en l'àmbit de la medicina tropical i la salut internacional.
 - Establir protocols de vacunació i consells per a la persona que viatja, i de patologia tropical.
 - Aplicar tècniques de laboratori en parasitologia tropical.

- Donar assessorament i suport assistencial als equips d'atenció primària i hospitals, i crear circuits de coordinació.
 - Donar assessorament i suport als plans de prevenció i cribatge en l'àmbit de la salut internacional
 - Homogeneïtzar criteris d'atenció a la persona usuària (agendes, programació centralitzada i control de llistes d'espera).
- b. Liderar, proposar, definir i coordinar els aspectes de salut comunitària lligats a l'àmbit de la salut internacional en coordinació amb l'atenció primària.

2. Aspectes de coordinació entre nivells i proveïdors, i comunicació i relació amb altres institucions

- a. Fomentar la coordinació entre els diversos nivells assistencials.
- b. Fomentar la relació i coordinació amb altres proveïdors sanitaris a cada territori.
- c. Participar en les xarxes de medicina tropical i salut internacional existents a l'Estat espanyol, Europa i la resta del món.
- d. Implementar i col·laborar amb les polítiques corporatives de l'ICS en matèria de comunicació.
- e. Fomentar la relació amb altres institucions i participació en projectes de cooperació internacional.

3. Aspectes de formació, docència, recerca i projectes

Proposar, definir i coordinar objectius en aquests temes, actuant com a xarxa.

a. Formació

- Establir els requeriments de formació per als i les professionals.
- Facilitar i promoure la formació contínua.

b. Docència

- Fomentar la rotació del personal mèdic en formació via MIR.
- Fomentar la rotació d'estudiants de postgrau (diplomatura d'infermeria i medicina).

- Promoure la docència d'altres professionals del sistema, d'atenció primària i d'hospitals

c. Recerca

- Fomentar i proporcionar les bases per a la recerca en salut internacional.

d. Projectes

- Desenvolupar projectes de cooperació.
- Donar suport a projectes de cooperació.

Organització de la xarxa

L'organització s'ha de fer sobre la base de les gerències territorials, a l'efecte, es vetllarà perquè a cada gerència territorial:

1. Es pugui oferir el servei de salut internacional adequat amb l'estàndard de qualitat definit.
2. Hi hagi, almenys, una unitat funcional de salut internacional, tan autosuficient com sigui possible, o, si escau, s'habilitin els circuits necessaris per poder garantir una atenció de qualitat a una distància raonable.
3. Es pugui garantir una consultoria en salut internacional.

Als territoris on els centres de l'ICS no puguin oferir algun dels serveis definits a la *Cartera de serveis*, es vetllarà per crear i impulsar les aliances necessàries amb altres centres de la XHUP o concertats per tal de poder-los-hi garantir.

En definitiva, es determinaran els fluxos que garanteixin l'oferta de tots els serveis a tots els territoris.

Cartera de serveis

Aquest Programa actuarà a cada territori (gerències territorials), amb una atenció integral a les persones usuàries. Es considera idoni que les unitats siguin òrgans internivells: ambulatori i hospitalari.

a. Activitats preventives en el previatge

- Consell a la persona que viatja.
- Administració de vacunes generals i específiques, incloent-hi la de la febre groga.
- Facilitació de medicació estrangera per a quimioprofilaxi de la malària.
- Suport, consultoria i assessorament en les activitats preventives i de promoció de la salut en l'àmbit propi de la xarxa.

Es considera bàsic implementar aquest tipus d'activitats en l'àmbit de l'atenció primària a prop de la comunitat.

b. Activitat assistencial en el postviatge segons la patologia importada

A cada regió, es treballarà la relació entre l'atenció ambulatoria i l'hospitalària, i, en concret, sobre:

- L'atenció a la patologia específica en l'àmbit de l'SI de la població immigrada i de la persona que viatja.
- La disponibilitat d'un laboratori amb recursos específics per a malalties de l'àmbit de l'SI.
- L'establiment de circuits assistencials definits a cada territori.
- La consultoria en patologia de l'àmbit de l'SI.

Requeriments

Les **necessitats** per poder assolir els objectius i iniciar un treball en xarxa es concreten en:

1. El reconeixement i la consolidació de les unitats actualment en funcionament.
2. L'adscripció de les places necessàries i dels i les professionals a cada unitat.
3. La dotació i l'estabilització contractual segons el règim vigent de les places adscrites.
4. L'adequació de les funcions i les tasques de tots els i les professionals.
5. L'adequació progressiva dels mitjans a les unitats, segons les necessitats.
6. El registre amb suport informàtic adequat a les necessitats de les unitats de salut internacional (USI) compatible i accessible des de totes les unitats.
7. La programació unitària amb atenció a les possibles singularitats de les unitats.

Institut Català de la Salut

Programa de salut internacional

S'han realitzat gestions amb la Direcció General de Regulació, Planificació i Recursos Sanitaris perquè les unitats que encara no estan reconegudes s'autoritzin (recentment aquesta Direcció ha elaborat el procediment de mínims) i amb la Direcció General de Salut Pública per al reconeixement per a la vacunació contra la febre groga a càrrec del Ministeri de Sanitat, Política Social i Igualtat, reconeixement que es determinarà al Conveni "d'encàrrec de gestió" que ha de substituir l'existent.

Indicadors per a l'avaluació

1. **Organitzatiu-Operacionals:** desplegament de l'oferta de serveis (cartera de serveis mínima consensuada) a totes les gerències territorials.
2. **Assistencials:** protocol·lització d'activitats preventives bàsiques en la consulta previatge i en l'abordatge sindròmic de malalties importades freqüents.
3. **De recerca:** existència d'estudis multicèntrics amb finançament específic.

Definició d'estàndards de compliment

1. **Operacionals:** cartera de serveis en funcionament constatable amb un nombre de primeres visites (preventives previatge) fetes a cada USAI territorial. Consecució, d'almenys, 700 primeres visites l'any.
2. **Assistencials:** existència de protocols accessibles a través d'intranet-ICS (lloc web per determinar). Consecució: d'almenys tres protocols consensuats per, almenys, tres USAI.
3. **Recerca:** aprovació d'estudis multicèntrics amb finançament específic. Consecució: dos estudis amb participació, d'almenys, tres USAI.

Annex

Unitats de Salut Internacional de l'Institut Català de la Salut que conformen el Programa corporatiu PROSICS

1. Unitat de Salut Internacional - PROSICS Lleida
2. Unitat de Salut Internacional - PROSICS Catalunya Central
3. Unitat de Salut Internacional - PROSICS Metropolitana Nord
4. Unitat de Salut Internacional - PROSICS Barcelona
5. Unitat de Salut Internacional - PROSICS Metropolitana Sud
6. Unitat de Salut Internacional - PROSICS Terres de l'Ebre

1. PROSICS LLEIDA - Unitat de Salut Internacional Lleida **Responsable: Mariola Espejo Surós**

- Centre de Vacunació Internacional Eixample
Avinguda Balmes, 4
25006 Lleida
Telèfon: 973 03 22 86
Consultar per cita prèvia
Centre autoritzat per la vacunació contra la febre groga
- Unitat de Malalties Tropicals. Servei M. Interna. Hospital Universitari Arnau de Vilanova
Responsable: Mercè Almirall Egerique
Av. Rovira Roure, 80
25198 Lleida Telèfon: 973 24 81 00

2. PROSICS CATALUNYA CENTRAL - Unitat de Salut Internacional Catalunya Central
Responsable: Dra. Marta Cereceda Ferrés

- OSONA

CAP Osona
Pl. Divina Pastora, 6
08500 Vic
Tel: 93 889 02 22
- ANOIA

CAP Anoia
Pg. Verdaguer, 170
08700 Igualada
Tel. 93 805 35 00
- BAGES-BERGUEDÀ

CAP Bages
C/Soler i Marc, 6
08242 Manresa
Te. 93 874 8178

3. PROSICS METROPOLITANA NORD –
Unitat de Salut Internacional Metropolitana Nord
Responsable: Dr. Lluís Valerio Sallent

- Unitat de Vacunació Internacional
- CAP Santa Coloma de Gramanet
C/ Major, 49 - 53
08921 Santa Coloma de Gramanet
Tel. 93 392 22 13
Consultar per cita prèvia: Tel. 93 462 86 00
Centre autoritzat per la vacunació contra la febre groga

- Unitat de Malalties Tropicals. Servei de Malalties Infeccioses
Responsable: Dr. Miquel Sabrià Leal
- Hospital Universitari Germans Trias i Pujol
Ctra. del Canyet s/n
08916 – Badalona
Tel. 93 497 88 00 / 93 465 12 00

4. PROSICS BARCELONA - Unitat de Salut Internacional Barcelona-Drassanes (ICS)
Responsable: Dr. Jordi Gómez i Prat

- Unitat de Malalties Tropicals i Salut Internacional Drassanes
CAP Drassanes
Av. Drassanes, 17-21, planta baixa
08001 Barcelona. Telèfon: 93 441 29 97
Consultar per cita prèvia al tel. 93 327 05 50
Centre autoritzat per la vacunació contra la febre groga

PROSICS BARCELONA - Unitat de Salut Internacional Barcelona-Hospital de la Vall d'Hebron (ICS)
Responsable: Dr. Israel Molina Romero

- Servei de Malalties Infeccioses
Responsable: Dr. Israel Molina Romero
- Servei de Medicina Preventiva
Responsable: Dra. Magda Campins Martí

Passeig de la Vall d'Hebron, 119-129
08035 Barcelona
Tel. 93 489 42 14 Fax 93 489 42 11
Consultar per cita prèvia
Centre autoritzat per la vacunació contra la febre groga

5. PROSICS METROPOLITANA SUD - Unitat de Salut Internacional Baix Llobregat Litoral

Responsable: Dra. M. Carme Vizuete Gala

CAP Camps Blancs
Pça Euskadi, s/n
08830 Sant Boi de Llobregat
Tel. 93 652 91 30
Consulta per cita prèvia al Tel. 93 567 09 99

PROSICS METROPOLITANA SUD - Unitat de Salut Internacional Hospital de Bellvitge

Responsable: Dr. Josep Mª Ramon Torrell

Hospital de Bellvitge. Servei de Medicina Preventiva
Carrer Feixa Llarga, s/n
Ed. Antiga Escola d'Infermeria. 4 planta
Telèfon de dilluns a divendres, de 8 h a 15 h : 932 607 557
Telèfon de dilluns a divendres, de 15 h a 21 h: 932 607 190
Consultar per cita prèvia
Centre autoritzat per la vacunació contra la febre groga

6. PROSICS TERRES DE L'EBRE - Unitat de Salut Internacional Terres de l'Ebre
Responsable: Dr. Josep Rebull Fatsini

Servei de Medicina Preventiva
Hospital Verge de la Cinta
C. de les Esplanetes, 14
43500 Tortosa
Tel. 977 51 92 53 Consultar per cita prèvia

